

De Wetenschap van Verwondering

Tim Boyd

Tim Boyd is sinds april 2014
International President
van de Theosophical Society Adyar.

Ieder kwartaal publiceert hij in het
tijdschrift *Quest Magazine*.
Hierbij zijn bijdrage uit het voorjaar 2014.

Evenals veel andere spirituele groeperingen wereldwijd op dit moment, doet de Theosophical Society Adyar (TS) veel moeite om te proberen de leringen en ervaringen van het spirituele leven in harmonie te brengen met hedendaagse wetenschap.

Het laatste wat iemand in onze tijd wil, is als 'niet-wetenschappelijk' te worden beschouwd. Deze druk om op de knieën te gaan voor het altaar van de wetenschap is zowel een zegen als een vloek bij het populariseren van waarheden betreffende bewustzijn en innerlijk leven.

De grote zegen van wetenschap, en van de wetenschappelijke methode die eraan ten grondslag ligt, was de structuur van kennis die in de loop der jaren is opgebouwd.

Deze structuur biedt een door de tijd geteste beschrijving van de werking en de wetten van de natuur, die als springplank kan dienen voor toekomstige toevoegingen aan de basiskennis van de mensheid.

Vrijwel alle bekende processen in de natuur zijn onderzocht en beschreven – van vuur tot atoomenergie, van fotosynthese tot celregeneratie.

Het ligt ook besloten in de aard van

het wetenschappelijk proces om steeds opnieuw de eigen conclusies te controleren. Het is niet statisch, en ongetwijfeld zullen alle theorieën op een dag in het slechtste scenario fout blijken te zijn, dan wel op z'n best gedeeltelijk waar. Het is dan ook het beste om wetenschap niet te beschouwen als het definitieve woord, maar als het tot op heden laatste woord. De theorie dat de aarde het middelpunt van het universum was, werd weerlegd door de observaties van Copernicus met stevige ondersteuning van Galileo. Nog tijdens zijn leven werd het grote genie Albert Einstein en zijn relativiteitstheorie uitgedaagd door bevindingen van de jonge wetenschap van de quantum-fysica. De beroemde woordenwisseling tussen Einstein en de quantum-fysicus Niels Bohr vat het verschil in standpunten goed samen.

Einstein sprak in zijn commentaar op de duidelijk willekeurige werkwijze van de quantum-theorie de beroemde woorden: *God dobbelt niet met het universum*.

Met betrekking tot experimenteel bewijs dat de juistheid van de quantum-theorie aantoonde, was Bohr's geestige antwoord: *Wie is de heer Einstein om God te zeggen wat hij moet doen?*

Vanuit het gezichtspunt van de tijdlo-

ze wijsheid bevat en ontstaat alles uit bewustzijn – planten, rotsen, dieren, en mensen, ook de stoffen en bewoners van onzichtbare, niet-fysieke gebieden.

In *De Geheime Leer* stelt H.P. Blavatsky: *Alles in het Universum, in al zijn rijken, is bewust: dat wil zeggen, begiftigd met een bewustzijn van zijn eigen soort en op zijn eigen perceptieniveau.*

Een voorbeeld is het fenomeen van de boomwortels die lekken in water- en rioolleidingen vinden, waarbij ze soms een leiding een mijl (vert. 1609 m) volgen. Heliotropisme is een soortgelijke term, aangevend dat planten zich naar de zon wenden. In het mineralen rijk tonen de patronen en formaties van kristallen een vergelijkbare vorm van bewustzijn. Sneeuwvlokken, diamanten, tafelzout en ontelbare andere mineralen hebben allemaal een specifieke rangschikking en patroon, gedictieerd door het bewustzijn van dat materiaal. Wetenschappers observeren en beschrijven deze fenomenen, zonder ruimte te bieden aan een voor de hand liggende, maar niet te meten oorzaak die buiten de door hen geaccepteerde gezichtskring ligt. Wetenschap onderzoekt en beschrijft de effecten van bewustzijn, maar niet het bewustzijn zelf.

In de hedendaagse wetenschap, wemelt het van de studies die de diepgaande transformerende effecten van spirituele beoefening aantonen. Er zijn ook letterlijk duizenden studies die het bestaan aantonen van wat de Indiërs siddhi's noemen – paranormale krachten die in de meesten van ons sluimeren. Bekende vormen van deze krachten, zoals helderziendheid, telepathie of gedachten-overbrenging, psychokinese en voorkennis zijn uitvoerig getest en herhaaldelijk geverifieerd.

Waarom zijn deze studies dan toch niet algemeen bekend? Waarom wordt iedere poging tot een feitelijke discussie over deze onderwerpen stelselmatig weggewuifd door de wetenschappelijke

gemeenschap? Het probleem ligt niet in de wetenschap, maar in de grenzen die de wetenschappelijke gemeenschap zichzelf stelt. De overheersende visie bij mainstream-wetenschappers is dat ware wetenschap zich moet beperken tot de fysieke wereld, de wereld die kan worden waargenomen en gemeten door de vijf zintuigen, of met behulp van die instrumenten die de zintuigen verbeteren. Vanuit het gezichtspunt van de spirituele beoefenaar is dit een serieuze beperking. Bewustzijn kan niet worden waargenomen door de fysieke zintuigen.

Hoewel paranormale capaciteiten door de meeste wetenschappers worden weggewuifd, gebruiken moderne beoefenaars van de oude spirituele tradities stelselmatig het woord 'wetenschap' voor hun oefeningen en leringen. De Dalai Lama heeft regelmatig gezegd dat ieder van ons toegang heeft tot het grootst mogelijke laboratorium om de leringen van compassie en wijsheid te testen en te ontwikkelen – het laboratorium van onze eigen geest. In haar geschriften verwijst H.P. Blavatsky (HPB) vaak naar de 'geheime wetenschap' en de 'occulte wetenschap'. Een van haar definities van Theosofie was uitgedrukt in duidelijk wetenschappelijke termen: *Theosofie is de gecumuleerde wijsheid van eeuwen, getest en geverifieerd door generaties van zieners.* Er is geen wezenlijk verschil tussen fysieke wetenschap en de wetenschap van bewustzijn (theosofie). Het is nauwkeurig gezegd een kwestie van het gedeelte van het bewustzijnsspectrum waarop wordt gefocust.

De 'wetenschappelijk methode' is de basis van iedere systematische benadering van meer diepgaande kennis en ervaring. Of we nu proberen de uiterlijke of de innerlijke wereld te begrijpen, eerst gaan we observeren, daarna experimenteren. Uit deze bevindingen vormen we ideeën (hypotheses), die we testen en modificeren.

Hoe kan deze methode worden toege-

past? Laten we een algemeen bekende menselijke emotie nemen – woede. We beginnen met te observeren wat binnenin ons gebeurt als deze opkomt. We observeren dat woede een krachtige energiestoot geeft. We observeren ook dat woede zich meestal richt op andere mensen of situaties. Als we nauwkeurig kijken wat in onze lichamen gebeurt, zien we dat de energiestoot wordt ervaren als hitte, vaak gefocust in het hoofd. We observeren dat woede-uitbarstingen mensen van ons verwijderen en de woede in anderen doet oplaaien. Deze dingen ziende, gaan we experimenteren. We zouden kunnen proberen onze woede te onderdrukken en de resultaten te onderzoeken. We zouden kunnen proberen onze woede te uiten – schreeuwen tegen mensen, hen slaan – en kijken wat er gebeurt. We kunnen de geaccumuleerde kennis van anderen die zich met het onderwerpen hebben beziggehouden, erbij halen. Soms adviseren zij ons onze ademhaling te focussen op de plek in het lichaam waar de woede wordt gevoeld, vanaf het eerste moment dat we haar voelen totdat ze verdwijnt. Als resultaat van deze experimenten, zouden we de hypothese kunnen vormen dat woede in wezen een energetische ervaring is en dat reguleren van de ademhaling en focussen van het bewustzijn de ongecontroleerde effecten van woede kunnen matigen of opheffen. We zouden ook tot een meer algemeen geldende conclusie kunnen komen, dat alle emoties naar hun aard energetisch zijn en met gelijke middelen kunnen worden aangepakt. Dit zou oproepen tot verdere experimenten.

Het is te betreuren dat onze normale benadering van dit soort zaken veel minder wetenschappelijk is. Gedurende ons leven ontwikkelen de meesten van ons een set vaste antwoorden die ons even vaak wèl als geen voldoening geven. We vergeten wat wordt genoemd 'de eerste wet van de kuilen' - 'als je in een kuil bevindt, is stoppen met graven het eer-

ste dat je zou moeten doen'.

Gedurende de geschiedenis hebben grote spirituele leraren deze wetenschappelijke benadering in hun leringen verankerd. Evenals de fysicus mathematische formules opstelt om te laten testen, zo hebben wijze mannen en vrouwen soortgelijke formules voor ons opgesteld om te testen en te verifiëren in ons eigen leven. Hieronder vindt u twee van dit soort formules met de suggestie elk ervan als een experiment te gebruiken. Door uw eigen ervaring zult u in staat zijn de theorie te bevestigen, te verwerpen of aan te passen aan uw eigen bevindingen. In de woorden van de Boeddha: *Geloof niets, waar u het ook leest of wie het ook zegt, totdat het overeenstemt met uw eigen ratio en uw eigen gezonde verstand en accepteer alleen datgene dat bewezen heeft nuttig en weldadig te zijn voor uw eigen leven.*

De eerste formule komt uit *De Stem van de Stilte: Zelfkennis is het kind van liefdevolle daden*. Het experiment behoeft noodzakelijkerwijs een eerste vaststelling van wat het begrip 'liefdevolle daad' betekent, waarna met enige consistentie een dergelijk gedrag wordt aangehouden. Als de theorie klopt, zal dit gedrag resulteren in een verdiepend gevoel van verbondenheid met het Zelf, het transcendente bewustzijn van de diepste schuilhoeken van ons wezen.

De tweede formule wordt toegeschreven aan Johann Wolfgang von Goethe. Hoewel het niet waarschijnlijk is dat alle woorden daadwerkelijk van hem zijn, is de waarde ervan overduidelijk. *Totdat iemand gecommiteerd is, is er aarzeling, de kans je terug te trekken. Ten aanzien van alle creatieve daden geldt één elementaire waarheid, die, als men haar niet kent, ontelbare ideeën en prachtige plannen doodt: namelijk dat op het moment dat iemand zich werkelijk committeert, Goddelijke Voorzienigheid naar voren treedt. Allerlei dingen gebeu-*

ren ineens om iemand te helpen, dingen die anders nooit zouden zijn gebeurd. Een grote stroom gebeurtenissen spruit voort uit deze beslissing, waarbij allerlei onvoorziene gunstige voorvallen en ontmoetingen, en materiële bijval, waarover men nooit had kunnen dromen, tot iemand komen.

Wat u ook maar kunt doen, of welke droom u ook maar hebt, begin eraan. Moed heeft talent, kracht en magie in zich'.

Veel meer hoeft niet te worden gezegd. Het experiment? Committeer u en observeer.

Fragmenten van de aloude wijsheid

In ver vervlogen dagen,
toen de eerste trilling van de spraak mijn lippen in beweging bracht,
beklom ik de heilige berg en sprak tot God, zeggende:
Meester, ik ben je slaaf.
Je verborgen wil is mijn wet en ik zal je tot in eeuwigheid gehoorzamen.
Maar God antwoordde niet,
en ging voorbij als een machtige storm.
En na duizend jaar besteeg ik weer de berg en sprak God opnieuw aan,
zeggende: Schepper, ik ben je schepsel.
Uit klei heb je me gevormd en aan jou dank ik alles.
En God antwoordde niet,
maar ging voorbij als op duizenden snelle vleugels.
En na duizend jaar beklom ik opnieuw de berg
en ik sprak weer tot hem, zeggende:
Vader, ik ben je zoon.
In mededogen en liefde heb je me geboren doen worden,
en door liefde en aanbidding zal ik je koninkrijk beërven.
En God antwoordde niet,
en als de mist die de verre heuvels omhult,
ging hij voorbij.
En na duizend jaar beklom ik opnieuw de heilige berg
en sprak opnieuw tot God, zeggende:
Mijn God, mijn doel en vervulling:
ik ben jouw gisteren en jij bent mijn morgen.
Ik ben je wortel in de aarde,
en jij bent mijn bloem in de lucht,
en samen groeien wij op voor het aangezicht van de zon.
Toen boog God zich over mij heen
en fluisterde in mijn oren lieflijke woorden,
en zoals de zee een beek in zich opneemt die naar haar toestroomt,
zo nam hij mij in zich op.
En toen ik naar de valleien afdaalde, en naar de vlakten,
was God ook daar.

Uit: De dwaas (oorspronkelijke titel: *The Madman*) door Kahlil Gibran,
geautoriseerde vertaling door Carolus Verhulst,
Servire Wassenaar, 3e druk.